Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/868

27.2.2026

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Industrijske zadruge: orodje za obvladovanje izziva vključujoče in trajnostne konkurenčnosti

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2026/868)

Poročevalec: **Giuseppe GUERINI (IT-III)**

Soporočevalec: **Michal PINTÉR (SK-1. kat.)**

Svetovalki	Diana DOVGAN (za poročevalca, III. skupina) Alexandra ŠARINOVÁ (za soporočevalca, 1. kategorija)
Sklep plenarne skupščine	23. 1. 2025
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika
Pristojnost	posvetovalna komisija za spremembe v industriji (CCMI)
Datum sprejetja na seji posvetovalne komisije	12. 9. 2025
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	3. 12. 2025
Plenarno zasedanje št.	601
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	198/0/3

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) priporoča, naj institucije EU, države članice in regionalne oblasti poslovno izobraževanje o zadružništvu vključijo v splošno podjetniško in poklicno usposabljanje na sekundarni in terciarni ravni. To vključuje kampanje ozaveščanja in delavnice za finančne institucije in industrijska združenja, da bi ti priznali zadružni model. Nacionalne in regionalne oblasti bi morale spodbujati zadruge med zagonskimi podjetji in mladimi podjetniki. V okviru programa Erasmus+ bi bilo treba predvideti posebne priložnosti za zadruge.

1.2 EESO poudarja, da bi morale institucije EU in države članice industrijske zadruge priznati kot glavno gonilo gospodarstva EU in izvajati ciljno usmerjene finančne spodbude (davčne olajšave, nepovratna sredstva in financiranje z nizko obrestno mero), s čimer bi industrijske zadruge spodbudile k uvajanju industrijske simbioze in krožnosti. Občinske in regionalne oblasti bi morale nuditi lokalizirane davčne spodbude in subvencije za novoustanovljene zadruge, saj bi tako podpirale gospodarski razvoj na ravni skupnosti.

1.3 EESO spodbuja nacionalne in regionalne naložbe v skupne industrijske parke in ekološka industrijska območja, da bi olajšali lokalizacijo zadrug. Poleg tega bi bilo treba podpirati zadružne platforme za izmenjavo znanja, da bi lahko industrijske zadruge izmenjevale strokovno znanje in okrepile trajnostno industrijsko proizvodnjo.

1.4 Kohezijski programi EU bi morali vključevati posebne ukrepe za zadruge, da bi v celoti izkoristili moč podjetij v okviru zadrug. Države članice in Evropska komisija bi morale ukrepe, opredeljene posebej za zadruge, vključiti v regionalne razvojne načrte, pri čemer bi morale zagotoviti, da bodo industrijske zadruge priznane kot gonilo lokalne trajnostnosti. Kar zadeva kohezijska sredstva, načrte za naložbe v infrastrukturo in nacionalne strategije za manj razvite regije, bi bilo treba prednost dajati pobudam za odpornost regij, ki jih vodijo zadruge.

1.5 Zaradi vse večjega pomena umetne inteligence in strojnega učenja v industriji postajajo dostop do podatkov ter njihovo shranjevanje in upravljanje bistveni in strateško pomembni. Zato bodo zadruge, ki temeljijo na podatkih, postajale vse pomembnejše pri upravljanju industrijske preobrazbe. EESO v zvezi s tem spodbuja Evropsko komisijo in države članice, naj podpirajo poslovna združenja, tudi zadruge, da bi podale skupne pobude za razvoj tovrstnih vzajemnih organizacij za upravljanje in izmenjavo podatkov.

1.6 S politikami EU bi morali potrditi, da zadružni model prinaša konkretno dodano vrednost v primerjavi s tradicionalnimi komercialnimi podjetji, saj se pri tem prednost daje demokratičnemu upravljanju, pravični porazdelitvi bogastva in močni angažiranosti skupnosti, prispeva pa se tudi h krepitvi strateške avtonomije EU ter njene odpornosti in prilagodljivosti, kar je še posebej primerno pri odzivanju na kompleksne družbene in gospodarske izzive.

2. **Uvod in ozadje**

2.1 Organizacija združenih narodov je leto 2025 razglasila za mednarodno leto zadrug (IYC2025) z naslovno temo „Zadruge pomagajo graditi boljši svet“. Tema je bila izbrana zato, ker mednarodne institucije vse bolj priznavajo vlogo zadrug v številnih sektorjih.

2.2 Med subjekti socialnega in solidarnostnega gospodarstva so zadruge z vidika podjetništva najbolje strukturirana, z vidika pravnih oblik in načel identitete pa po svetu najbolj razširjena oblika. Evropska unija in številne mednarodne institucije so priznale, da imajo podjetja socialne ekonomije odločilno vlogo.

2.3 Večina zadrug je malih in srednjih podjetij, številne pa so tudi večja podjetja, ki delujejo v najkonkurenčnejših sektorjih. Najmanj 12 % ljudi po svetu je članov zadrug. 280 milijonov ljudi dela v zadrugah, ki so zanje glavni vir dohodka in preživetja. V Evropi zadruge vključujejo 141 000 članov, pet milijonov zaposlenih in 250 000 podjetij ([1]).

2.4 Evropska unija je v svoji industrijski strategiji priznala poseben ekosistem, opredeljen kot ekosistem lokalnega in socialnega gospodarstva. Vendar želimo s tem mnenjem na lastno pobudo poudariti, da je bilo z zadružnim modelom mogoče zgraditi velika in uspešna podjetja ter da njihova uspešnost temelji tudi na vključujoči zmogljivosti, udeležbi delavcev in sodelovanju z lokalnimi skupnostmi.

2.5 Industrijske zadruge imajo ključno vlogo pri ustvarjanju delovnih mest in ekonomski odpornosti, saj spodbujajo vključujoče poslovne modele. Zadruge usklajujejo ekonomske interese z okoljsko in družbeno trajnostnostjo ter s tem ohranjajo odpornost v času svetovnih izzivov. Zaradi svoje sposobnosti, da usklajujejo donosnost, konkurenčnost in družbeno odgovornost, so bistvene za dolgoročno gospodarsko strategijo Evrope.

3. **Evropska konkurenčnost in zadruge**

3.1 Pogodba priznava raznolikost podjetij, posebne značilnosti zadružnega modela pa je nedavno priznalo Sodišče Evropske unije (sodba Sodišča (prvi senat) z dne 8. septembra 2011 v združenih zadevah C-78/08 do C-80/08) ([2]), ki uzakonja ciljno usmerjene politike.

([1]) Cooperatives Europe – letno poročilo 2024.

([2]) Združene zadeve od C-78/08 do C-80/08: Sodba Sodišča (prvi senat) z dne 8. septembra 2011 (predlog za sprejetje predhodne odločbe Corte suprema di cassazione – Italija) Ministero dell'Economia e delle Finanze, Agenzia delle Entrate proti Paint Graphos Soc. coop. arl (C-78/08), Adige Carni Soc. coop. arl, v postopku likvidacije proti Agenzia delle Entrate, Ministero dell'Economia e delle Finanze (C-79/08), in Ministero delle Finanze proti Michele Franchetto (C-80/08) (Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Dopustnost — Državne pomoči — Davčne olajšave za zadruge — Opredelitev državne pomoči v smislu člena 87 ES — Združljivost s skupnim trgom — Pogoji) (UL C 311, 22.10.2011, str. 6).

3.2 Zadružni poslovni model je v celoti skladen z vrednotami Pogodbe EU in cilji evropskega kompasa za konkurenčnost. Zadruge uresničujejo ekonomske in socialne cilje ter so tako nepogrešljiv del socialnega tržnega gospodarstva.

3.3 Med državljani, v poslovni skupnosti, bankah in javni upravi zadružna oblika podjetja ni dobro znana. V nekaterih državah se zadruge spoprijemajo z diskriminatornimi praksami in/ali negativnimi konotacijami ter niso priznane kot podjetja v pravem pomenu besede tako kot tradicionalna podjetja, kar dodatno ovira njihovo rast in jim otežuje dostop do financiranja prek običajnih posojilnih instrumentov. S tem mnenjem lahko prispevamo k širjenju prepričanja, da so zadruge donosna podjetja, ki tako kot običajna podjetja ustvarjajo vrednost in bogastvo. Razlika je le v tem, kako se bogastvo porazdeljuje in vrednost vrača družbi.

3.4 Dolgoročni cilj zadrug je doseči gospodarsko in družbeno trajnostnost tako, da opolnomočijo ljudi, predvidevajo spremembe in optimizirajo rabo virov. Njihov dobiček se ne uporablja za zagotavljanje kar največjega nadomestila za kapital, ampak za porazdeljevanje koristi za trajnostne naložbe. V pridobitnih podjetjih se v rastnih ciklih dobiček običajno razdeli v obliki zelo velikodušnih dividend ali bonusov. V nasprotju s tem pa zadruge dobiček shranjujejo, da bi se bolje prilagodile prihodnjim ciklom krčenja.

3.5 Prožnost, prilagodljivost in ustvarjalnost zadružne metode zadrugam omogočajo, da delujejo v vseh sektorjih gospodarstva ter se prilagajajo novim gospodarskim in družbenim potrebam. Zanje je značilno, da so različnih velikosti in vrst. Industrijske zadruge, med katerimi prevladujejo delavske zadruge, so manj znane. Večinoma delujejo v proizvodnji in gradbeništvu ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Industrijske zadruge so prisotne tako v tradicionalnih kot tudi v novih industrijskih panogah. Zadruge delujejo tudi na področju izobraževanja, zdravja in storitev, v agroživilskem sektorju, na področju financ itd., a tudi v prelomnih sektorjih, kot so informacijska tehnologija, razvoj programske opreme, umetna inteligenca in biomedicina.

3.6 Zadruge si po svoji naravi prizadevajo, da bi vse člane pravično opolnomočile, pri čemer je enakost tako cilj kot tudi merilo njihovega uspeha. Zadruge te vrednote premišljeno in predano uresničujejo na delovnem mestu. V delavskih zadrugah pa na primer vključenost delavcev v nadzor in upravljanje podjetij prinaša večje zadovoljstvo, izpopolnjevanje in produktivnost delavcev. Za zadruge je bistvenega pomena, da se v postopke javnega naročanja vključijo socialni pogoji, saj se s tem poleg gospodarskih dosežkov priznava in ceni njihovo družbeno poslanstvo.

3.7 V zadnjih štirih letih je bilo v EU izgubljenih skoraj milijon delovnih mest v proizvodnji ([3]), zato je treba spodbujati zadruge kot enega izmed načinov ukrepanja zoper deindustrializacijo. Tako bi namreč sektorju pomagali zagotavljati pošten in pravičen dvojni prehod ter ščititi in ustvarjati delovna mesta. V tem okviru je prednostna naloga ponovna industrializacija Evrope.

3.8 Socialne zadruge imajo pomembno vlogo v procesu prestrukturiranja in so glavno gonilo socialnih inovacij. Socialne zadruge za vključevanje na trg dela so z učinkovitim in ustreznim usposabljanjem ključni dejavnik pomoči najbolj izključenim delavcem pri vstopanju na trg dela. V nekaterih državah, kot je Bolgarija, so socialne zadruge glavni delodajalci na področju zaposlovanja invalidov.

3.9 Industrijske zadruge morajo tako kot vsa druga podjetja izpolnjevati zahteve glede poročanja o emisijah ogljika, vendar se v sedanjih okvirih poročanja pogosto ne upoštevajo njihove posebne strukture upravljanja in socialni cilji. Sisteme poročanja bi bilo zato treba prilagoditi, da bi se bolje upoštevale posebne značilnosti zadružnega modela in njegov prispevek k trajnostnosti.

3.10 Številne zadruge so vključene v digitalni in zeleni prehod ali pa imajo pri njem vodilno vlogo, in to celo v naprednih sektorjih, kot so raziskave proizvodnje energije iz vodika, pri katerih je na primer v Italiji zadruga, ki izvira iz univerzitetnega spin-off podjetja, postala referenčna točka za inovacije na področju energije. V Kataloniji ima zadruga na področju energije iz obnovljivih virov skoraj 86 000 članov in proizvede 71,11 GWh letno.

([3]) https://www.etuc.org/en/pressrelease/eu-loses-almost-million-manufacturing-jobs-just-4-years.

3.11 Izkazalo se je, da je zadružni model učinkovit in zanimiv tudi za gospodarjenje z vodnimi viri v okviru nalog splošnega pomena. To je razvidno iz dela združenja Alliance of Community-Owned Water Services in Europe (Združenje za storitve za rabo vode v lasti skupnosti v Evropi) (ACOWAS-EU), ustanovljenega med posvetovanjem o prenovi direktive EU o pitni vodi leta 2020, ki je v novi luči prikazalo zaloge pitne vode v lasti skupnosti, urejene prek zadrug.

3.12 Lokalne skupnosti denimo upravljajo in imajo v lasti vodne zadruge, ki pa so kljub zanimivim izkušnjam iz Avstrije, Danske, Finske, Španije in Irske slabo poznane in raziskane.

3.13 V sektorju električne energije iz obnovljivih virov je sicer Evropa trenutno v procesu pomembne preobrazbe svojega energetskega sistema iz centralizirane v decentralizirano proizvodnjo, vendar se velik del skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov upravlja v zadružnih oblikah. Energetske zadruge lahko energijo iz obnovljivih virov dobavljajo po nižji ceni. Če se bo ta model spodbujal, bi bila lahko evropska industrija konkurenčnejša, saj bi se podjetjem zmanjšali stroški energije, prehod na zeleno gospodarstvo pa bi bil lahko hitrejši.

3.14 Zadružne banke imajo ključno vlogo pri krepitvi evropskih regionalnih gospodarstev, saj podpirajo finančne in kapitalske trge EU, v svetu utrjujejo njeno strateško avtonomijo ter financirajo njen trajnostni in pravični prehod.

3.15 Nekatere zadruge povezujejo podjetja in organizacije s skupnimi cilji v specializirane grozde, da bi se kar najbolj okrepili sodelovanje, inovacije ter socialni in okoljski učinki. Vsak zadružni grozd je zavezan posameznemu sektorju in podpira njegove zadruge članice pri olajševanju dostopa do njihovih proizvodov ali izboljšanju njihovih praks upravljanja.

3.16 Zadruge so ključen mehanizem za obravnavanje nedelovanja trga, saj dajejo prednost skupnemu odločanju in pravični porazdelitvi virov, pri čemer zagotavljajo, da osnovno blago in storitve ostanejo dostopni kljub upadu gospodarske rasti. Prizadevajo si za opolnomočenje delavcev in stabilizirajo zaposlovanje v nestanovitnih industrijah. Zadruge s ponovnim vlaganjem dobička in osredotočanjem na dolgoročno trajnostnost namesto kratkoročnega donosa za delničarje ustvarjajo odpornost na nestabilnih trgih.

3.17 V zadnjih letih zagonska podjetja vse bolj sprejemajo zadružne modele, saj se s skupnim lastništvom spodbujajo odprte inovacije in poštena delitev dobička. Te sodobne zagonske zadruge izkoriščajo digitalna orodja za decentralizacijo odločanja, zaradi česar so v nastajajočih industrijah prilagodljive in tudi konkurenčne. Na podlagi načela medsebojnega sodelovanja lahko zadruge sodelujejo pri skupnih projektih, se medsebojno podpirajo, ustvarijo ekonomijo obsega in izmenjujejo znanje, kar v povezavi z digitalnimi orodji prinaša ključno konkurenčno prednost.

4. **Zadružni prispevek k skupni blaginji in vključujoči industrijski konkurenčnosti EU**

4.1 Ena najzanimivejših in najuspešnejših praks za prestrukturiranje industrije in ohranjanje delovnih mest je odkup podjetja s strani delavcev ali prenos poslovanja na delavce v okviru zadružnega modela.

4.2 Delavski odkup vključuje proces prestrukturiranja, v katerem zaposleni odkupijo večino lastniških deležev ali vse lastniške deleže v podjetju in s tem dejansko postanejo solastniki. To se najpogosteje zgodi, kadar poskušajo podjetje rešiti pred zaprtjem in ohraniti delovna mesta.

4.3 Delavski odkup je lahko tudi orodje za spoprijemanje z izzivi prehoda in nasledstva v „zdravih“ podjetjih, običajno malih in srednjih podjetij v družinski lasti. To je opaziti zlasti v Franciji, kjer razlog za delavski odkup pogosto ni gospodarska neuspešnost in je celo redko povezan z njo. V raziskavi ([4]) je tudi navedeno, da je to lahko posledica upokojitvene starosti (lastnikov) ali pripravljenosti za spremembo poklicne poti.

([4]) https://www.fi-compass.eu/esfplus/workers-buyout.

4.4 Delavski odkupi imajo sicer pozitivne socialno-ekonomske učinke na ohranjanje delovnih mest, strokovno znanje/spretnosti in dohodke v Evropi, vendar se delavci pri tem spoprijemajo tudi z znatnimi ovirami: regulativne vrzeli, pomanjkanje pravnih in podpornih ukrepov, finančni mehanizmi, premalo razvit model delavskega odkupa, ki bi vključeval izkoriščanje ustreznih vzvodov, omejeno zanimanje komercialnih bank in pomanjkanje ozaveščenosti o zadružnem modelu med strokovnjaki, ki se ukvarjajo z likvidacijami in prenosi. Kljub temu pa zadružne zveze skrbijo za tehnično pomoč, med drugim svetovanje, usposabljanje za prihodnje delavce lastnike in finančne instrumente, ki imajo ključno vlogo pri uspešnosti delavskih odkupov in omejevanju tveganja za delavce. Države članice bi morale bolje izkoriščati sredstva Evropskega socialnega sklada plus za krepitev svetovanja in tehnične pomoči pri delavskih odkupih.

4.5 Izvajati bi bilo treba dodatne ukrepe v podporo delavskim odkupom, kot so neposredni finančni mehanizmi, ki bi bili delavcem v pomoč pri vlaganju v podjetja v krizi ali brez naslednikov, zmožnost zadružnih zvez, da povečajo intervencije v obliki naložb v lastniški ali navidezni lastniški kapital in ustvarjajo posebna jamstva, finančne intervencije regionalnih oblasti za dofinanciranje kapitala delavcev in zadružne finančne intervencije, davčne spodbude za delavske odkupe in prednostne pravice za delavce, da bi imeli čim boljše pogoje pri ponudbi za prevzem podjetja, ki mu grozi zaprtje.

5. **Vpliv na delovna mesta, izobraževanje, spretnosti, prehod in tehnologijo**

5.1 Zadružno podjetništvo ustvari več delovnih mest kot tradicionalno podjetništvo. V Španiji na primer več kot polovica (53,6 %) od 3 207 580 podjetij sploh nima zaposlenih. V nasprotju s tem pa le 21,21 % zadrug (predvsem v gradbeništvu in trgovini) nima zaposlenih. Poleg tega ima 35,55 % zadrug enega ali dva zaposlena, medtem ko je delež takšnih tradicionalnih podjetij 27,99 %. 19,08 % zadrug zaposluje od tri do pet delavcev, tradicionalnih podjetij s toliko zaposlenimi pa je le 9,65 % ([5]). Ti podatki se med državami članicami sicer razlikujejo, vendar kažejo na splošen trend, da se v zadružnem modelu večji poudarek daje ustvarjanju in ohranjanju delovnih mest.

5.2 Mario Draghi v poročilu o konkurenčnosti priznava, da je treba v strateških industrijah zapolniti vrzel v spretnostih. Zadružno načelo o izobraževanju, usposabljanju in obveščanju je za zadruge poziv, naj svojim članom in zaposlenim omogočajo izobraževanje in usposabljanje. Za zadruge je značilno vseživljenjsko učenje, zaradi česar se lahko delavci prožno odzivajo na spremembe.

5.3 Mednarodno združenje zadrug v svojih zadružnih načelih kot eno poglavitnih vrednot, ki mora biti vodilo obstoja in delovanja zadrug, navaja skrb za skupnost: „Zadruge si za trajnostni razvoj svojih skupnosti prizadevajo s politikami, ki so jih odobrili njihovi člani.“ Iz tega je razvidno, da so zadruge tiste, ki lahko najbolje podprejo lokalni razvoj in trojni prehod (zeleni, digitalni in krožni), saj k podjetništvu pristopajo usmerjeno v skupnost in trajnostno, torej v skladu z načeli krožnega gospodarstva.

5.4 Industrijske zadruge imajo potencial za spodbujanje razvoja gospodarstva, ki temelji na skupnosti, ter s tem razvoja čistih in vključujočih panog na ravni EU od spodaj navzgor. Zato institucije EU spodbujamo, naj v celoti priznajo vlogo, ki jo lahko imajo zadruge pri izvajanju novih pobud v okviru dogovora o čisti industriji.

5.5 Zaradi vse večjega pomena umetne inteligence in strojnega učenja v industriji postajajo dostop do podatkov ter njihovo shranjevanje in upravljanje bistveni in strateško pomembni. Zato bodo zadruge, ki temeljijo na podatkih, postajale vse pomembnejše pri upravljanju industrijskega preoblikovanja. Z ustanavljanjem zadrug za upravljanje in izmenjavo podatkov bi delovali v interesu ljudi (delavcev, potrošnikov, podjetnikov) ter malih in srednjih podjetij, ki sami ne morejo dostopati do velikih količin podatkov ali jih obdelovati.

5.6 Kot kaže, so zadruge dejansko posebej primerne za upravljanje dejavnosti posredovanja, izmenjave ali souporabe podatkov med podjetji, saj omogočajo uskladitev interesov glede upravljanja podatkov med posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, in zadružnimi imetniki podatkov – v tem primeru v lasti posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, – in bi lahko zagotovile skupno participativno upravljanje med državljani, podjetji in podjetniki.

([5]) Situación del Cooperativismo en España en 2023 (Stanje zadružništva v Španiji leta 2023).

5.7 Industrijske zadruge lahko svoje lokalizirane odnose izkoristijo za sodelovanje v industrijski simbiozi, pri čemer se lahko odpadki ali stranski proizvodi ene industrije ali industrijske zadruge uporabijo kot proizvodni vložki druge. Tako bi podprli učinkovito rabo virov, zmanjšanje količine proizvedenih odpadkov ter prihranek energije, vode in materialov. Da bi institucije EU in držav članic podprle industrijske zadruge pri uvajanju teh praks, bi morale predvideti specifične ukrepe: davčne spodbude na lokalni ali občinski ravni, davčne olajšave za novoustanovljene zadruge, subvencije, nepovratna sredstva ali druge možnosti financiranja z nizko obrestno mero in podporo za regionalne platforme za izmenjavo znanja, pa tudi občinske in regionalne naložbe v infrastrukturo (kot so skupni industrijski parki, ekološka industrijska območja, obrati za obdelavo/recikliranje odpadkov, vozlišča za povratno logistiko itd.).

5.8 Industrijske zadruge imajo lahko s pospeševanjem vključujoče gospodarske rasti posebno vlogo pri regionalnem razvoju. Z demokratičnim upravljanjem zagotavljajo, da se dobiček ponovno vlaga lokalno, pri čemer se krepijo regionalna gospodarstva, socialna kohezija in zaposlovanje. Zadruge dajejo prednost dolgoročni trajnostnosti, s tem pa krepijo odpornost lokalnih industrij ter spodbujajo lokalne in regionalne inovacije v industriji. To bi morali priznati v politikah EU, tudi s sredstvi iz Kohezijskega sklada, prilagojenim financiranjem in spodbudami na lokalni ali regionalni ravni, ki prispevajo k regionalni in lokalni rasti, zaposlovanju in razvoju.

5.9 Med izzivi, ki jih prepoznavajo tudi zadruge same, je vprašanje pomanjkanja znanja s področja zadružništva. Spodbujamo institucije EU, vključno z Evropskim odborom regij, in nacionalne akterje, naj dajo prednost vključevanju izobraževanja o zadružnem modelu v poslovno izobraževanje ter poskrbijo, da se bodo vajenci, udeleženci izobraževanja na splošno, študenti in mladi seznanili z zadružnimi načeli in dejavnostmi. Na tem področju bi morali zlasti sistematično uporabljati program Erasmus+, s katerim bi bilo treba podpirati poklicno izobraževanje in usposabljanje v zadružnem poslovnem modelu. V tem okviru bi lahko oblikovali posebna pripravništva in priložnosti za mobilnost v zadružnih podjetjih po vsej EU.

5.10 Posebno pozornost bi bilo treba nameniti razvoju znanja s področja zadružništva v terciarnem izobraževanju, saj bi tako študentom omogočili, da bi se ozaveščeno odločali za zadružno podjetništvo kot poklicno možnost. Bolj se je treba osredotočiti na spodbujanje zadružnega modela med zagonskimi podjetji in mladimi podjetniki. Zadružni model bi bilo treba spodbujati v prihodnji strategiji EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi.

5.11 Zadružno poslovno izobraževanje bi bilo treba vključiti v dejavnosti usposabljanja nacionalnih in lokalnih organizacij za podporo podjetništva, da bi se tako izboljšala privlačnost sektorja za poslovni razvoj. Pomembno je tudi razširjanje informacij, in sicer tako v širši javnosti in zasebnem sektorju (v bankah in finančnih institucijah, vendar tudi v javni upravi) kot v okviru industrijskih/poslovnih združenj.

V Bruslju, 3. decembra 2025

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Séamus BOLAND